

Universitatea „Babeş-Bolyai”
Facultatea de Litere
Şcoala Doctorală *Studii de Hungarologie*

**Fenomene de contacte lingvistice în variantele de argou ale
limbii maghiare din Transilvania**

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Benő Attila

Doctorand:

Lakatos (căs. Lázár) Aliz

Cluj-Napoca

2023

Cuprins

1. INTRODUCERE.....	3
2. ARGOU – ÎN MEDIU BILINGV	6
2.1. Limitele argoului.....	6
2.1.1. Conceptul de argou	8
2.1.2. Identificarea elementelor de argou.....	23
2.2. Bilingvism, mediu bilingv	31
2.3. Fenomene de contact.....	35
2.4. Motivații de împrumut	39
2.5. Atitudine, prejudecată, stereotip. Cercetarea atitudinii	43
2.5.1. Ideologii lingvistice	46
2.5.2. Mituri lingvistice.....	52
3. METODE DE CERCETARE, COLECTARE DATE.....	55
3.1. Chestionar.....	57
3.2. Interviu focus grup.....	65
3.3. Corpus din surse online	69
4. VARIETĂȚI DE ARGOU ALE TINERILOR MAGHIARI DIN TRANSILVANIA .71	
4.1. Obiceiuri de utilizare a limbii ale tinerilor din Transilvania.....	71
4.2. Reprezentări ale argoului.....	99
4.2.1. Argoul în manuale și resurse online.....	99
4.2.2. Reprezentări ale argoului rezultate din chestionar.....	107
4.2.3. Reprezentări ale argoului în conversațiile interviurilor	119
4.3. Cercetarea atitudinii.....	126
4.3.1. Ideologii lingvistice și atitudini în corpusul analizat	126
4.3.2. Atitudini în chestionar.....	137
4.3.3. Ideologii lingvistice și atitudini în conversațiile din interviuri	154
4.4. Analiza fenomenelor de contact.....	170
4.4.1. Caracterizarea fenomenelor de contact în termeni de evaluări stilistice.....	170
4.4.2. Identificarea expresiilor de argou	174
4.4.3. Fenomene de contact în varietățile de argou maghiar din Transilvania	184
5. CONCLUZIE	223
REFERINȚE	231

ANEXE.....	237
Anexa 1: Chestionarul	237
Anexa 2: Lista instituțiilor care au participat la chestionar	243
Anexa 3: Materiale suplimentare utilizate în interviurile focus grup	244
Anexa 4: Participanții interviurilor focus grup	246
Anexa 5: Notații pentru transcrierea interviurilor focus grup	249
Anexa 6: Tabele suplimentare	250
Anexa 7: Excerpte din corpusul online	258
Anexa 8: Baze de data ale fenomenelor de contact	263
Chestionar	263
Date metalingvistice din interviurile focus grup	289
Date spontane din interviurile focus grup	302

În cadrul cercetării, examinez variantele de argou ale tinerilor maghiari din Transilvania (elevi de liceu, studenți) din perspectiva fenomenelor de contact, având în prim plan răspunsul la întrebarea referitoare la regularitățile observabile în argou în ceea ce privește procesele de împrumut lexical și procesele adaptive. Pe lângă colectarea datelor lingvistice din surse lexicografice și digitale, am realizat și un sondaj privind atitudinea vorbitorilor față de elementele de argou și împrumuturi în vorbire pentru a afla opiniile vorbitorilor despre argou și împrumuturi. Un alt rezultat al cercetării constă în investigarea interpretării argoului de către tineri, dată fiind absența unei definiții complexe a termenului. În plus, rezultatele relevă conștiința normelor lingvistice a respondenților. Metodele de cercetare includ în principal sondaje prin chestionare și interviuri focus grup, dar examinez și factorii de influență potențiali asupra tinerilor, precum manualele școlare și resursele online.

Subiectul este relevant nu numai din perspectiva contactologiei, ci și în cercetarea argoului, deoarece nu s-au realizat investigații empirice mai ample în niciunul dintre aceste domenii. Este binecunoscut faptul că argoul se schimbă ușor și rapid, este inovator, care integrează ușor împrumuturile. Din cauza acestor caracteristici, devine interesantă întrebarea: ce fenomene de contact există într-un argou folosit într-o comunitate bilingvă, mai ales având în vedere prezența crescută a împrumuturilor în contextele cotidiene.

În general, au fost obținute rezultate semnificative în cadrul cercetării, deoarece am dobândit o înțelegere a utilizării argoului de către tinerii vorbitori de limba maghiară din Transilvania și a factorilor de influență asupra acestora. Să revizuim cele mai semnificative rezultate și concluzii.

Dificultatea inițială cu care m-am confruntat la începutul cercetării a fost presupunerea că știu ce înseamnă argoul. Cu toate acestea, am realizat curând că acest concept este mult mai complex decât am crezut inițial și că în literatura lingvistică, nu există o definiție unitară despre argou. Pentru a clarifica această problemă, al doilea capitol al tezei oferă o prezentare detaliată a diferitelor abordări în studiul argoului în literatura de specialitate, având ca scop înțelegerea complexității fenomenului din perspective atât lingvistice, cât și socio-psiologice. Secțiunea ulterioară a capitolului discută cadrul teoretic al mediilor bilingve, fenomenele de contact, cauzele (lingvistice și extralingvistice) ale împrumuturilor, iar în final explorează conceptul de atitudine și factorii influențatori, precum ideologiile lingvistice și miturile lingvistice.

După cum am menționat, problema centrală care apare în cercetare este definiția termenului cheie, argoul, deoarece în prezent nu există o definiție sau criterii de definire în literatura de specialitate. Aceasta se datorează faptului că ne confruntăm cu un fenomen complex care depășește abordările tradiționale. Definiția sa doar dintr-o perspectivă lingvistică

este insuficientă; este necesară o abordare interdisciplinară (lingvistică, sociologică, socio-psihologică) pentru a-l descrie în întregime (JELISZTRATOV 1998; KIS 1997: 240).

În plus, este important de menționat că percepția vorbitorului obișnuit despre argou diferă de ceea ce putem citi în texte lingvistice. Cu toate acestea, în ambele cazuri, putem identifica anumite stereotipuri și idei bazate pe diferite ideologii lingvistice care au influențat nu doar vorbitorii obișnuiți, ci și cercetătorii care studiază argoul. Un astfel de stereotip, de exemplu, este acela că argoul este folosit în principal de tineri, bărbați, persoane needucate sau chiar de infractori. În cadrul acestui studii, am întâlnit și opinii care sugerează că argoul este un fenomen contemporan asociat cu tineretul de astăzi. Aceste stereotipuri și conceptualizări creează o reprezentare falsă și simplistă în mintea vorbitorilor, deoarece restrânge excesiv fenomenul.

Revizuirea literaturii despre argou mi-a permis să observ că acesta poate fi definit ca o varietate lingvistică, o varietate stilistică, un sociolect, o variantă diastratică sau un limbaj al unui grup (KÖVECSES 1997: 7–8). Cu toate acestea, fiecare dintre aceste concepte restrânge fenomenul și nu cuprinde toate aspectele importante. În această teză, definesc în cele din urmă argoul ca fiind un mod de vorbire informal și orientat către un anumit grup, care presupune interacțiunea intensă și sinceritatea în vorbire între utilizatorii săi, reflectând în același timp atitudini (adesea cinism și ironie). Cel mai semnificativ aspect al argoului este încărcătura emoțională a cuvintelor, deoarece creativitatea lingvistică joacă un rol important. Un aspect important este încălcarea normelor lingvistice, care se manifestă împotriva normelor grupului majoritar, alături de o continuă reinnoire și utilizare creativă a limbajului. În timp ce este mai puțin caracteristic argoului comun, în grupurile bine definite, argoul se bazează pe cunoștințe comune și contribuie la identitatea de grup, exprimând un sentiment de apartenență (CRYSTAL 2003:74; KIS 2010; KLERK 2006: 407–409; SZILÁGYI N. 1999, 2006).

În ceea ce privește contextul cercetării, este necesar să discutăm și despre bilingvism, dar acest concept ridică, de asemenea, întrebări de interpretare. Majoritatea oamenilor consideră bilingvismul un fenomen rar, totuși practic fiecare țară are vorbitori bilingvi. Conform literaturii de specialitate un vorbitor bilingv nu ar trebui caracterizat prin competența lingvistică a doi vorbitori monolingvi, deoarece de obicei nu au o competență egală în ambele limbi. Persoanele obișnuite consideră că cineva este vorbitor bilingv dacă are cunoștințe ”perfecte” în ambele limbi, iar până la sfârșitul secolului trecut, și definiția lingviștilor era asemănătoare. Cu toate acestea, având în vedere natura limbajului, nu putem accepta această definiție, deoarece un limbaj cuprinde o colecție de varietăți lingvistice, iar un individ nu le cunoaște pe toate, ci doar pe cele de care are nevoie în viața de zi cu zi. Alegerea sociolectelor

pe care le dobândește un vorbitor este puternic influențată de factori precum locul de rezidență, ocupația sau domeniile de interes. Bilingvismul poate să se dezvolte și pe baza acestor circumstanțe. În această teză, interpretez bilingvismul ca o necesitate a unui vorbitor de a utiliza două (sau mai multe) limbi în viața de zi cu zi (GROSJEAN 2001: 10–11; NAVRACSICS 2015: 12–13).

În comunitățile în care membrii utilizează două limbi în viața de zi cu zi, apare bilingvismul social. Cu toate acestea, acest lucru nu înseamnă că fiecare membru al comunității este strict bilingv. În primul rând, cei care vorbesc doar una dintre limbi, de obicei sunt familiarizați cu regulile de utilizare ale ambelor limbi, astfel încât știu în ce limbă să se exprime în funcție de context. În al doilea rând, ei au dobândit varietatea minoritară a limbii materne (LANSTYÁK 1998: 77). Bilingvismul social este în principal caracteristic vorbitorilor din comunitățile minoritare, cum ar fi populația de vorbitori de limba maghiară din România.

Capitolul 3 prezintă metodele de cercetare, detalii despre colectarea datelor și informatori înșiși. În ceea ce privește respondenții, am ales grupa de vârstă mai tânără în planul de cercetare, deoarece aceștia sunt considerați "utilizatori tipici de argou". Deși această afirmație nu este în întregime exactă, s-a dovedit a fi o decizie bună în retrospectivă, deoarece se crede în mod larg că utilizarea argoului este caracteristică sau asociată în primul rând cu tinerii, ceea ce a facilitat colectarea datelor. Printre metodele de cercetare, am decis să folosesc un chestionar pentru a examina mai multe persoane și interviuri focus grup pentru a obține o înțelegere mai profundă a motivațiilor și gândurilor respondenților despre argou. Acest lucru este completat de un corpus textual compilat din surse online (platforme de socializare, bloguri, forumuri, presă online și comentariile acestora), pe care l-am utilizat din considerații metodologice doar pentru a analiza aspectele privind atitudinea față de varianta cercetată, interpretându-l ca o influență ambientală și de context. În cazul elevilor de liceu am colectat date cu ajutorul chestionarului în cinci orașe diferite din Transilvania, orașe cu diversitate lingvistică (Gheorgheni - jud. Harghita, Alba Iulia, Cluj-Napoca, Târgu Mureș, Oradea), iar în cazul studenților în trei orașe (Cluj-Napoca, Târgu Mureș, Oradea), rezultând 384 de chestionare completate. Interviurile focus grup au fost realizate în grupuri de 3-5 participanți, cu 32 de tineri maghiari care studiază în Cluj-Napoca și care au participat și într-una dintre cele opt grupe menționate.

La începutul Capitolului 4, tratez obiceiurile de utilizare a limbii ale tinerilor din Transilvania pe baza chestionarului și interviurilor. Din aceste surse, după declarațiile respondenților putem afla despre distribuția de utilizare a limbii române și a celei maghiare, în ce măsură se utilizează argoul și împrumuturile, deasemenea percepțiile lor asupra motivațiilor

din spatele utilizării argoului. Chestionarul a inclus întrebări referitoare la obiceiurile de utilizare a limbii, în timp ce interviurile nu s-au concentrat în mod specific asupra acestora, dar au fost abordate într-o oarecare măsură în timpul conversațiilor legate de alte întrebări.

Să revizuiim câteva date importante privind competența lingvistică și obiceiurile de utilizare a limbii ale respondenților. Potrivit autoevaluării lor în cadrul chestionarului, tinerii vorbitori de limba maghiară din Transilvania – după limba lor maternă – cele mai bine cunoscute limbi sunt cea română și engleză. Nivelul de competență lingvistică corelează cu atitudinea față de respectivele limbi. Persoanele care vorbesc o anumită limbă la un nivel mai ridicat au tendința de a avea o atitudine mai favorabilă față de acea limbă în comparație cu colegii lor care au competențe lingvistice mai slabe. Cu toate acestea, s-a observat o diferență interesantă în ceea ce privește *competența intermediară* în limba română și în limba engleză. Rezultatele sugerează că o *competență intermediară* în limba engleză este mai avantajoasă decât o *competență intermediară* în limba română în sensul că prima este considerată suficientă pentru utilizarea cotidiană, în timp ce cea din urmă nu este. Acest lucru se datorează faptului că atingerea unui *nivel intermediar* în limba română este adesea asociată de mai multe ori cu experiență negativă. Conversațiile din cadrul interviurilor au scos, de asemenea, în evidență faptul că, deși limba română este limba ambientală, limba engleză are un impact mai mare asupra participanților. Acest lucru se datorează prestigiului său și expunerii zilnice la limbă prin utilizarea internetului și lecturarea literaturii de specialitate în limba engleză. Există, de asemenea, tineri care utilizează limba engleză într-o măsură mai mare decât limba română în viața de zi cu zi, în primul rând printre respondenții din regiunile cu majoritate maghiară. În cadrul interviurilor focus grup, a devenit evident că unul dintre motivele acestui fapt este educația lingvistică oferită în școli. Deoarece cursurile de limbă și literatură română se concentrează în principal pe analiza literară în loc de dezvoltarea competențelor de comunicare, elevii care nu au oportunități de a utiliza limba în afara școlii au competențe lingvistice incomplete și asimetrice. Aceștia pot scrie un eseu despre o operă literară, dar întâmpină dificultăți în a utiliza limba în mod fluent în circumstanțe cotidiene. În contrast, predarea limbii engleze se concentrează în principal pe abilitățile de comunicare în viața de zi cu zi.

În ceea ce privește obiceiurile de utilizare a limbii ale respondenților, în contextul cercetării trebuie luați în considerare doi factori importanți: 1. Conform autoevaluării lor, ei sunt vorbitori de limbă conștienți și se adaptează la situația de vorbire. 2. Bazat pe autoevaluarea lor, utilizarea argoului și a împrumuturilor este o caracteristică zilnică pentru ei. Aceste două afirmații se aplică și participanților din interviurile focus grup. Folosind datele chestionarului, am examinat dacă există și corelații statistice semnificative între diferite

variabile. Să analizăm câteva corelații importante. S-a observat o diferență statistic semnificativă în funcție de genul respondenților, deoarece rezultatele indică faptul că băieții tind să utilizeze mai multe elemente de argou și împrumuturi decât fetele în funcție de autoevaluarea lor, în situațiile când comunică cu profesorii și se ocupă de treburi oficiale. Aceasta poate indica o aderență mai puternică la norme în rândul fetelor. În plus, s-a constatat o diferență în utilizarea împrumuturilor în comunicarea cu profesorii între elevii de liceu și studenți: elevii de liceu folosesc mai multe fenomene de contact în vorbirea lor, ceea ce poate fi explicat prin natura instituțiilor, în care relația mai directă profesor-elev predomină în școli în comparație cu universități. În ceea ce privește utilizarea argoului și a împrumuturilor, s-a observat că respondenții care le utilizează frecvent în anumite situații de vorbire au dificultăți în a le evita. Acest lucru a fost susținut de mai multe corelații statistic semnificative. Utilizarea argoului românesc (în comunicarea în limba română) de către tineri este influențată de nivelul lor de competență în limba română și de evaluarea lor a limbii române. Este caracteristică în primul rând celor care au un nivel ridicat de competență lingvistică și o atitudine favorabilă față de limbă, conform rezultatelor.

În ceea ce privește motivațiile pentru utilizarea argoului, rezultatele autoevaluării din chestionar arată că motivele cele mai comune sunt expunerea lingvistică și expresivitatea. În legătură cu expunerea lingvistică, s-a observat, de asemenea, o diferență statistic semnificativă în funcție de genul respondenților, fiind mai răspândită în rândul fetelor decât al băieților. Examinarea expresivității a indicat un rezultat statistic semnificativ în funcție de locul de reședință permanent al respondenților: este mai caracteristică tinerilor din mediul urban decât celor din mediul rural. Participanții la interviurile de grup au menționat, de asemenea, expunerea lingvistică și expresivitatea ca motive primare.

Datorită lipsei unei definiții unitare a argoului în literatura lingvistică, am considerat important să întreb tinerii cum interpretează acest concept. Absența unei definiții a avut ca rezultat posibilitatea examinării percepției respondenților în acest sens. Înainte de a investiga percepția tinerilor cu privire la argou, am revizuit informațiile pe care le-ar putea întâlni în manuale și resurse online. După cum am observat, programele actuale implementate în învățământul liceal pentru limba și literatura maghiară nu sunt alinate cu manualele cele mai recent publicate, deoarece aceste manuale au fost dezvoltate pentru programele mai vechi. Cu toate acestea, în niciunul dintre cazuri nu găsim o abordare modernă a argoului sau o conceptualizare a termenului în sine. Manualele de liceu conțin referințe care se presupune că se referă și la argou, dar aceste abordări sunt învechite și influențate de ideologiile standardismului și conservatismului lingvistic. Informațiile disponibile pe internet sunt extrem

de diverse, cuprinzând texte scrise de cercetători ai argoului, dar și definiții scurte, imprecise și non-profesionale. Ar fi, de asemenea, important să se ia în considerare definițiile oferite de profesorii elevilor și ceea ce se discută în clasă, deoarece acești factori pot influența în mare măsură percepția tinerilor asupra argoului și atitudinile lor față de aceste forme. Cu toate acestea, ar fi necesare cercetări suplimentare pentru a examina acest aspect. Trebuie remarcat că rezultatele acestei investigații ar trebui abordate cu prudență și interpretate ca posibile influențe, deoarece nu avem informații precise despre factorii care au afectat efectiv elevii de liceu și studenții maghiari din Transilvania.

Examinând percepția respondenților cu privire la argou, am constatat că aceasta se aliniază doar parțial cu modul în care fenomenele argotice sunt interpretate în acest studiu și în literatura de specialitate. Datorită complexității argoului, tinerii au întâmpinat dificultăți în definirea și descrierea fenomenului. Cu toate că reprezentările respondenților indică faptul că mulți dintre ei restrâng conceptul de argou, ei sugerează totuși că majoritatea tinerilor, bazându-se pe intuiția lor lingvistică, știu ce poate fi clasificat ca argou. Rezultatele cercetării au evidențiat faptul că în mod obișnuit că argoul este folosit în principal de tineri, iar numeroși participanți au identificat modele de vorbire argotică prin utilizarea de împrumuturi lingvistice, abrevieri și acronime. În acest caz, această interpretare nu reprezintă o problemă semnificativă, deoarece investigația se concentrează pe fenomenele de contact găsite în varietățile argotice ale tinerilor. Cu toate acestea, în alte cazuri, această interpretare nu ar fi neglijabilă. Pe baza rezultatelor chestionarului și interviurilor focus grup, putem concluziona că există o reprezentare prototipică a argoului în rândul tinerilor maghiari din Transilvania, indicând faptul că argoul prototipic este în principal caracteristic utilizării limbajului de către tineri, adoptând un stil informal și fiind utilizat exclusiv în contexte informale.

Discuția asupra concepțiilor despre argou în rândul tinerilor maghiari din Transilvania este urmată de o analiză a atitudinilor, în care examinez atitudinile respondenților față de argou și fenomenele de contact. Această investigație a oferit perspective suplimentare, deoarece relevă nu numai atitudini legate de argou și împrumuturi, ci explorează și conștiința normativă a respondenților și atitudinile lor față de alte varietăți lingvistice. În examinarea reprezentărilor și atitudinilor față de argou, a fost important să explorez informațiile și atitudinile cu care se confruntă tinerii în mediul lor și influențele pe care le pot experimenta. În acest scop, am utilizat manualele de limba și literatura maghiară din România și resursele online. Cu toate acestea, această parte trebuie interpretată în primul rând ca o influență de mediu. Ideologiile lingvistice prezente în textele respective influențează probabil atitudinea elevilor și studenților din Transilvania. În această secțiune, am analizat atitudinile prevalente în textele examinate

referitoare la evaluarea expresiilor naturale sau metalingvistice asemănătoare argoului, cu accent deosebit pe ideologiile lingvistice emergente. Merită menționat că acest corpus textual include articole de presă, care au un impact mai mare datorită prestigiului presei și al unui public mai larg în comparație cu alte texte online, ceea ce duce la o influență mai mare asupra vorbitorilor. Aproape fiecare articol de presă evidențiază ideologiile purismului lingvistic și standardismului lingvistic, care susțin intoleranța lingvistică, condamnând astfel utilizarea atât a argoului, cât și a elementelor datorate contactelor lingvistice. Este un fenomen obișnuit ca vorbitorii să nu recunoască funcțiile împrumuturilor și că există motivații în afara lacunelor lexicale, fapt ce îi determină să clasifice împrumuturile lingvistice din alte limbi ca și "cuvinte străine inutile". În plus față de purismul și standardismul lingvistic, există adesea și o ideologie asociată, conservativismul lingvistic, care nu tolerează schimbarea limbii. Influența acestor trei ideologii duce la neacceptarea diversității și la intoleranță. Cu toate acestea, exagerarea și generalizarea sunt fenomene comune, iar susținătorii ideologiilor menționate anterior nu iau în considerare faptul că limba este în continuă schimbare și fiecare fenomen lingvistic este într-un fel necesar și motivat. Corectitudinea lingvistică este evaluată în raport cu varianta standard, indiferent de situația de comunicare, aceasta servind ca model de urmat. În corpusul textual, găsim și cazuri în care mentalitatea vorbitorilor susține pluralismul lingvistic și diversitatea lingvistică, dar există semnificativ mai puține date despre acest tip de atitudine decât despre cele trei ideologii anterioare. În timp ce purismul lingvistic, standardismul și conservativismul apar în mod obișnuit în articolele în sine, pluralismul este întâlnit de obicei în secțiunea de comentarii, care are un impact mai mic asupra vorbitorilor în comparație cu articolele.

În cadrul chestionarului, am inclus și două texte atribuite a doi vorbitori despre care respondenții trebuiau să-și afirme opini. Astfel am putut corela afirmațiile date la celelalte întrebări ale chestionarului cu opiniile scrise de ei despre cei doi interlocutori pe baza textelor. În ceea ce privește evaluarea afirmațiilor, am constatat că majoritatea respondenților sunt de acord cu utilizarea argoului și a împrumuturilor lingvistice și consideră că în situații adecvate, utilizarea argoului și a împrumuturilor lingvistice nu este un fenomen negativ. În conformitate cu aceasta, pe baza auto-raportărilor, nu este caracteristic ca tinerii să critice membrii familiei, prietenii sau cunoștințele în legătură cu elementele folosite în vorbire. Însă, în ceea ce privește evaluarea argoului și a fenomenelor de contacte lingvistice, se poate observa o mică diferență, deoarece rezultatele indică faptul că tinerii din Transilvania par să fie mai toleranți în ceea ce privește utilizarea fenomenelor de contact în comparație cu utilizarea argoului. Cu toate acestea, aceste rezultate nu sunt consistente cu evaluarea vorbitorilor de argou, deoarece foarte puțini respondenți au evaluat în mod pozitiv cele două persoane pe baza textelor lor, în ciuda

faptului că au afirmat că în general nu stigmatizează utilizarea argoului și a elementelor de împrumut. Contradicția poate fi explicată prin faptul că ambele texte sunt intenționat exagerate, ceea ce majoritatea respondenților nu observă sau nu iau în considerare. O altă explicație ar fi că tinerii nu se gândesc la o utilizare atât de exagerată a argoului atunci când evaluează afirmațiile. Cu toate acestea, rezultatele interviurilor focus grup aduc nuanțe suplimentare acestei probleme și ajută la înțelegerea gândurilor și motivațiilor subiacente.

În cadrul analizei de atitudine bazată pe chestionare, am observat și diferențe statistice semnificative în atitudinile băieților și fetelor în două situații. În comparație cu răspunsurile fetelor, mai mulți băieți au fost de acord cu afirmația *Nu este frumos să folosim cuvinte argotice*. Afirmația *Nu putem folosi cuvinte împrumutate dintr-o altă limbă atunci când vorbim cu oricine, dar nu este necesar să le evităm în orice situație*, a fost mai mult agreată de fete.

Conversațiile din interviurile focus grup au scos în evidență faptul că tinerii percep utilizarea argoului și fenomenelor de contacte lingvistice ca fiind atât fenomene pozitive, cât și negative. Aceștia consideră că este pozitiv atunci când vorbitorul le utilizează într-un mod adecvat, adică într-un context informal, când toate cuvintele argotice și împrumutate sunt înțelese de partenerul de discuție și când se manifestă o moderare în modul de vorbire, adică vorbitorul nu exagerează în utilizarea lor. Acest lucru explică probabil reacțiile contradictorii ale respondenților din chestionar în cele două situații, deoarece participanții la interviuri au o atitudine negativă față de aceste fenomene atunci când vorbitorul le utilizează într-un context inadecvat, când mesajul nu este clar și când utilizarea lor este excesivă.

În cadrul conversațiilor din interviuri, tinerii au evidențiat anumite aspecte pozitive ale argoului, cum ar fi promovarea economiei de expresie și rolul său în consolidarea comunității. De asemenea, ei consideră cuvintele împrumutate ca având un "farmec aparte" și fiind expresive din punct de vedere fonetic în comparație cu echivalentele lor în limba maghiară, evidențiind totodată diferențele de sens. Conversațiile au relevat, de asemenea, că familia și mediul în care au crescut au o influență semnificativă asupra atitudinii lingvistice a tinerilor. În general, intervievații pot fi caracterizați ca evaluând totul în funcție de situațiile de vorbire și de context. Este un fenomen obișnuit ca purismul lingvistic și standardismul să coexiste cu o ideologie opusă lor, și anume pluralismul. Cu toate acestea, datorită luării în considerare a situațiilor de vorbire și a contextului, aceste ideologii nu sunt contradictorii, ci se completează în situațiile reale de vorbire.

În ultima secțiune a Capitolului 4, analiza fenomenelor de contact este realizată pe baza a trei baze de date: prima conține date din chestionare, a doua constă în date metalingvistice din interviurile focus grup, iar a treia cuprinde date care apar spontan în cadrul conversațiilor

din interviuri. Aceste trei tipuri de date sunt discutate separat, deoarece – datorită naturii lor – nu pot fi comparate. În fiecare caz, examinez limbile de transmitere, proporția împrumuturilor mai vechi și celor recente, și apoi, pe baza tipurilor de fenomene de contact, regulile și caracteristicile împrumuturilor.

Luând în considerare rezultatele din toate cele trei baze de date, am observat că împrumuturile au dus doar la modificări fonetice minore. Acest lucru poate fi atribuit rolului important al expresivității în argou, care este amplificat de formele fonetice străine. În plus, majoritatea cuvintelor împrumutate care apar în bazele de date sunt recente, iar modificările semnificative necesită mai mult timp. De asemenea, schimbările semantice au avut loc doar în câteva cazuri, în mod obișnuit atunci când schimbarea a dus la o distincție a sensului. Partea de vorbire cea mai întâlnită printre cuvintele împrumutate este substantivul, urmat de adjectiv și verb, ceea ce corespunde ordinii în care vorbitorii adoptă cuvintele împrumutate dintr-o limbă în alta.

Participanții la interviurile focus grup au declarat că cel mai des se împrumută din limba engleză, acesta fiind urmată de limba română în ceea ce privește frecvența, în timp ce alte limbi sursă au fost rar menționate. Afirmările lor sunt susținute de fenomenele de contact găsite în bazele de date. Cu toate acestea, este important de menționat că datele metalingvistice din interviuri nu sunt relevante în acest caz, deoarece natura elementelor împrumutate a fost puternic influențată de desfășurarea conversației și de asociere. Referitor la frecvența limbilor sursă, trebuie să înțelegem motivul pentru care împrumuturile din limba engleză domină în fața celor din limba română. Conform relatărilor intervievaților, în ciuda faptului că nu este o limbă ambientală, engleza este foarte prezentă prin utilizarea internetului, iar unii participanți din regiuni de majoritate maghiară au cunoștințe limitate de limba română. Atât rezultatele interviurilor, cât și datele din chestionar ne indică un alt factor: engleza are un prestigiu mai mare în opinia tinerilor și este considerată o limbă ”mai frumoasă” în comparație cu limba română.

Având în vedere motivele de împrumut, utilizarea argoului de către tinerii din Transilvania este influențată cel mai mult de expresivitatea fonetică a cuvintelor împrumutate. Cu toate acestea, umplerea unei lacune lingvistice joacă un rol semnificativ în procesul studiat, iar în aceste cazuri elementele împrumutate exprimă adesea nuanțe diferite sau au o încărcătură semantică mai amplă față de echivalentele lor în limba maghiară. De aceea, tinerii preferă să le folosească, deoarece pot exprima mai precis gândurile și opiniile. Mai mult, expunerea lingvistică, intensitatea influenței este un factor important în preluarea unor elemente din limba

engleză și română. După cum am observat, aceste motive sunt confirmate nu numai de afirmațiile participanților, ci și de fenomenele de contact în sine.

În cadrul cercetării, a fost posibilă observarea regularităților și caracteristicilor fenomenelor de contact în argou. Cu toate acestea, studiul a deschis mai multe posibilități de investigații ulterioare. În primul rând, au apărut anumite detalii care merită examinate în detaliu, cum ar fi fenomenele fonetice observate în utilizarea argoului de către tineri. În apropierea orașului Cluj-Napoca există un fenomen dialectal numit ”limbajul maghiar din Cluj-Napoca” de către vorbitorii de limba maghiară din România. Caracteristicile sale principale includ o schimbare a accentului, unde prima silabă este accentuată, și neutralizarea, care se referă la scurtarea vocalelor lungi. Aceste fenomene fonetice sunt adesea însoțite de utilizarea frecventă a împrumuturilor din limba română, pe care vorbitorii le percep în mod negativ. Printre participanții la interviurile focus grup, nu exista niciun vorbitor care să prezinte natural acest fenomen în utilizarea limbii lor. Cu toate acestea, conform afirmațiilor unui grup de participanți, ei utilizează conștient acest stil lingvistic ca formă de expresie ironică și fac glume în mod regulat pe această temă în cercul lor de prieteni. Deși consideră acest fenomen ca fiind unul negativ, ei imită această variantă cu scopul de a fi amuzant, și cu scopul de a arăta atitudinea lor față de aceasta. Prin urmare, în acest context particular, ”limbajul maghiar din Cluj-Napoca” devine un fenomen de argou. Cu toate acestea, investigarea acestuia necesită un studiu separat, deoarece a apărut doar ca subiect într-unul dintre grupurile de interviu.

În al doilea rând, datele colectate conțin și informații care nu erau direct legate de subiectul cercetării: elemente ale varietăților de argou din Transilvania care nu erau fenomene de contact. Pentru a obține o imagine cuprinzătoare a argoului utilizat de vorbitorii maghiari tineri din Transilvania, este necesar să se examineze și aceste elemente.

Cuvinte-cheie: argou, fenomene de contact, tineri maghiari din transilvania, sondaj de atitudine, normă lingvistică, chestionar, interviuri focus grup

Bibliografie selectivă

- BAINBRIDGE, WILLIAM SIMS 2001. Attitudes and Behavior. In: MESTHRIE, RAJEND (ed.): *Concise Encyclopedia of Sociolinguistics*. Elsevier, Amsterdam – New York – Oxford – Shannon – Singapore – Tokyo. 6–10.
- BARTHA CSILLA 1999. *A kétnyelvűség alapkérdései*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- BENŐ ATTILA 2008. *Kontaktológia. A nyelvi kapcsolatok alapfogalmai*. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár.
- BENŐ ATTILA 2014. *Kontaktusjelenségek az erdélyi magyar nyelvváltozatokban*. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár.
- BENŐ ATTILA 2016. A szókölcsonzési folyamat megítélése és a nyelvi ideológiák. In: PLETL RITA (szerk.): *Anyanyelvi beszédkultúra a romániai magyar audiovizuális médiában*. Ábel Kiadó, Kolozsvár. 34–45.
- BLOMMAERT, JAN 2006. Language Ideology. In: BROWN, KEITH (ed.): *Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd Edition*. Elsevier, Amsterdam – London. 510–522.
- CHANDLER, DANIEL – MUNDAY, ROD (ed.) 2011. *A Dictionary of Media and Communication (1 ed.)*. Oxford University Press, Oxford.
- CRYSTAL, DAVID 2003. *A nyelv enciklopédiája*. Osiris Kiadó, Budapest.
- EDWARDS, JOHN 2006. Language Attitudes. In: BROWN, KEITH (ed.): *Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd Edition*. Elsevier, Amsterdam – London. 324–331.
- FENYVESI ANNA – KIS TAMÁS – VÁRNAI JUDIT SZILVIA (szerk.): *Mi a szleng?* Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.
- GROSJEAN, FRANÇOIS 2001. Bilingualism, Individual. In: MESTHRIE, RAJEND (ed.): *Concise Encyclopedia of Sociolinguistics*. Elsevier, Amsterdam – New York – Oxford – Shannon – Singapore – Tokyo. 10–16.
- JELISZTRATOV, VLAGYIMIR 1998. *Szleng és kultúra*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.
- KIS TAMÁS 1997. Szempontok és adalékok a magyar szleng kutatásához. In: UŐ (szerk.): *A szlengkutatás útjai és lehetőségei*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. 237–293.
- KIS TAMÁS 1999. Szubjektív vázlatpontok a szlengkutatás miéértjéről. *Magyar Nyelvjárások* 37: 293–299.
- KIS TAMÁS 2008b. A szlengszótárkészítés műhelytitkaiból. Megjegyzések legújabb szlengszótárunk margójára. *Magyar Nyelvjárások* 46: 71–102.
- KIS TAMÁS 2010. *Alapismeretek a szlengről*. <http://mnytud.arts.klte.hu/szleng/szleng.php> (2023. január 11.).
- KLERK, VIVIEN DE 2006. Slang, Sociology. In: BROWN, KEITH (ed.): *Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd Edition*. Elsevier, Amsterdam – London. 407–412.
- KÖVECSES ZOLTÁN 1997. Az amerikai szleng. In: KIS TAMÁS (szerk.): *A szlengkutatás útjai és lehetőségei*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. 7–39.
- LAIHONEN, PETTERI 2009a. *Language Ideologies in The Romanian Banat*. University of Jyväskylä, Jyväskylä.

- LAIHONEN, PETTERI 2009b. A magyar nyelvi standardhoz kapcsolódó nyelvi ideológiák a romániai Bánságban. In: LANSTYÁK ISTVÁN – MENYHÁRT JÓZSEF – SZABÓMIHÁLY GIZELLA (szerk.): *Tanulmányok a kétnyelvűségről IV.* Gramma, Dunaszerdahely. 47–77.
- LANSTYÁK ISTVÁN 1998. Nyelvművelésünk vétségei és kétségei. In: KONTRA MIKLÓS – SALY NOÉMI (szerk.) *Nyelvmentés vagy nyelvárulás? Vita a határon túli magyar nyelvhasználatról.* Osiris Kiadó, Budapest. 74–101.
- LANSTYÁK ISTVÁN 2006. A kölcsönszavak rendszerezéséről. In: UŐ: *Nyelvből nyelvbe. Tanulmányok a szókölcsonzésről, kódváltásról és fordításról.* Kalligram Kiadó, Pozsony. 15–56.
- LANSTYÁK ISTVÁN 2007b. Általános nyelvi mítoszok. In: DOMONKOSI ÁGNES – LANSTYÁK ISTVÁN – POSGAY ILDIKÓ: *Műhelytanulmányok a nyelvművelésről.* Gramma Nyelvi Iroda – Tinta Könyvkiadó, Dunaszerdahely – Budapest. 174–212.
- NAVRACSICS JUDIT 2015. A kétnyelvűség fogalma, vizsgálati szempontok. In: KOZMÁCS ISTVÁN (szerk.): *Kétnyelvűségi szöveggyűjtemény.* k.n., Nyitra. 11–20.
- OSKAMP, STUART – SCHULTZ, P. WESLEY 2004. *Attitudes and Opinions.* Psychology Press, New York – London.
- PÉNTEK JÁNOS 2002. Státusz, presztízs, attitűd és a kisebbségi nyelvváltozatok értékelése. In: HOFFMANN ISTVÁN – JUHÁSZ DEZSŐ – PÉNTEK JÁNOS (szerk.): *Hungarológia és dimenzionális nyelvszemlélet.* Debreceni Egyetem, Magyar Nyelvtudományi Tanszék – Jyväskyläi Egyetem Magyar Hungarológiai Intézete. Debrecen – Jyväskylä. 311–316.
- PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA 2020. *A magyar nyelv Romániában (Erdélyben).* Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Kiadó, Kolozsvár – Budapest.
- STEIN, DIETER 2005. On the role of language in linguistic theory and practice: purism and beyond. In: LANGER, NILS – DAVIES, WINIFRED (ed.): *Linguistic Purism in the Germanic Languages.* Walter de Gruyter, Berlin – New York. 188–204.
- SZILÁGYI N. SÁNDOR 1999. A csoportjellegű szövegek. In: FENYVESI ANNA – KIS TAMÁS – VÁRNAI JUDIT SZILVIA (szerk.): *Mi a szleng?* Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. 9–12.
- SZILÁGYI N. SÁNDOR 2006. *Opponensi vélemény Szabó Edina A mai magyar börtönszleng (1996–2005) című doktori értekezéséről.* (Kézirat). Kolozsvár
- SZILÁGYI N. SÁNDOR 2007. Szociálpszichológiai tényezők a szókölcsonzésben. In: BENŐ ATTILA – FAZAKAS EMESE – SZILÁGYI N. SÁNDOR (szerk.): *Nyelvek és nyelvváltozatok.* Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár. 349–361.
- TRUDGILL, PETER 1997. *Bevezetés a nyelv és társadalom tanulmányozásába.* JGYTF Kiadó, Szeged.
- WALSH, OLIVIA 2016. *Linguistic purism: Language Attitudes in France and Quebec.* Amsterdam, John Benjamins.
- WARDHAUGH, RONALD 2002. *Szociolingvisztika.* Osiris Kiadó, Budapest.
- WAUGH, LINDA R. – LAFFORD BARBARA A. 2006. Markedness. In: BROWN, KEITH (ed.): *Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd Edition.* Elsevier, Amsterdam – London. 491–498.